

**Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Факультет бізнесу і права
Кафедра національного, міжнародного права та
правоохоронної діяльності**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректорка з навчальної та
науково-педагогічної роботи,
голова науково-методичної ради
Дар'я МАЛЬЧИКОВА
«19» лютого 2024 р.

**Програма атестації здобувачів вищої освіти
Комплексний екзамен за фахом
(Теорія держави і права. Цивільний процес. Господарське право)**

Галузь знань 08 Право
Спеціальність 081 Право
Освітня програма Право
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Форма навчання денна, заочна

ПОГОДЖЕНО

на засіданні науково-методичної ради
факультету бізнесу і права

Голова НМР Катерина МЕЛЬНИКОВА

«19» лютого 2024 р., протокол № 6

Івано-Франківськ 2024 р.

Затверджено на засіданні
кафедри національного,
міжнародного права та
правоохоронної діяльності
Протокол №10 від 05.02.2024 р.

Завідувачка кафедри

Аліна ГАВЛОВСЬКА

ЗМІСТ

Пояснювальна записка до комплексного екзамену.....	4
Програма з розділу 1 «Теорія держави та права».....	6
Рекомендована література.....	8
Програма з розділу 2 «Цивільний процес».....	11
Рекомендована література.....	18
Програма з розділу 3 «Господарське право».....	21
Рекомендована література.....	28
Критерії оцінювання.....	32

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ДО КОМПЛЕКСНОГО ЕКЗАМЕНУ ЗА ФАХОМ

Сучасні умови роботи фахівців з права вимагають від них не лише дотримання принципу верховенства права та здатні на високому професійному рівні застосовувати на практиці здобуті юридичні й загальнонаукові знання, але й вільно орієнтуватися у найбільш важливих організаційно-правових механізмах та правових інститутах конкретних галузей права.

Здобувач повинен оволодіти наступними **загальними та фаховими компетентностями:**

ІК 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної правничої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин, принципів і правових Інститутів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК 16. Здатність грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати, брати участь в аргументованій професійній дискусії.

СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК2. Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів.

СК5. Здатність застосовувати знання засад і змісту інститутів міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.

СК6. Знання і розуміння основ права Європейського Союзу.

СК8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

СК15. Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

ПРН 2. Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.

ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

ПРН 5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.

ПРН 6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.

ПРН 7. Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.

ПРН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

ПРН 12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.

ПРН 13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.

ПРН 18. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.

ПРН 19. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.

ПРН 20. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

ПРН 21. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки

ПРН 23. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Вище перелічені якості здобувачі повинні були набути при вивченні таких курсів:

1. Теорія держави та права.
2. Цивільний процес.
3. Господарське право.

Комплексний екзамен перевіряє як теоретичну підготовку здобувача, так і його ознайомлення з науковою літературою, вміння використовувати теоретичні та практичні знання.

На підставі даної програми кафедрою галузевого права складені екзаменаційні білети, що включають 3 теоретичні питання, які показують опанування навчальних курсів.

Екзамен проходить у письмовій формі. Питання укомплектовані у білетах. Тривалість роботи – 120 хв.

ПРОГРАМА КОМПЛЕКСНОГО ЕКЗАМЕНУ

РОЗДІЛ 1 **ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА**

Тема 1. Поняття, предмет, метод теорії держави і права

Поняття та предмет науки теорії держави і права. Практичне призначення теоретичних знань про право і державу. Функції теорії держави та права. Місце теорії держави та права серед інших наук.

Тема 2. Сутність та призначення держави

Поняття та ознаки держави. Поняття та основні ознаки держави. Державний орган: поняття та види. Правова держава: поняття та ознаки. Функції держави: поняття та види. Відмінність держави від інших організацій. Еволюція вчення про форми держави. Основні теорії виникнення держави. Політичний режим: поняття та види. Місце і роль держави у політичній системі суспільства. Типологія держави. Теорії подальшого розвитку держави. Форма правління: поняття та види.

Тема 3. Механізм держави

Механізм держави: поняття, структура та призначення. Теорія правової держави. Державна влада, її суверенні властивості. Форми територіального устрою: поняття та види. Принцип поділу влади. Громадянське суспільство: визначення, структура, ознаки.

Тема 4. Сутність, призначення і функції права

Поняття та основні ознаки права. Чинність нормативно – правових актів. Дія закону у часі, просторі, за колом осіб. Нормативно – правовий акт як джерело права. Види нормативно - правових актів. Співвідношення права й моралі: спільне й відмінне, взаємодія та протиріччя. Джерела права: поняття та види. Структура норми права та способи викладу елементів у статті нормативно-правового акту. Система права та система законодавства: їх співвідношення. Поняття і структура системи права. Публічне і приватне право. Загальна характеристика галузей та інститутів права. Поняття норми права та її ознаки. Види і класифікація норм права. Поняття про систему законодавства. Засоби систематизації законодавства.

Тема 5. Правовідносини. Юридичні факти

Правові відносини: поняття, ознаки та види. Внутрішня структура правовідносин. Суб'єкти правовідносин. Правосуб'єктність суб'єктів правовідносин. Правосуб'єктність юридичних та фізичних осіб. Загальна та спеціальна правосуб'єктність. Зміст правових відносин. Юридичний і фактичний зміст. Юридичний факт: поняття, ознаки та види.

Тема 6. Правове регулювання

Поняття правового регулювання. Основні елементи системи правового регулювання. Види і способи правового регулювання. Правове регулювання і правовий вплив. Механізм правового регулювання. Тема 7. Законність та правопорядок. Поняття і сутність законності. Основні принципи законності, їх

взаємозв'язок з гарантіями законності. Зміст правового порядку. Елементи структури правопорядку.

Тема 8. Правосвідомість та правова культура

Правосвідомість: поняття і роль у суспільному житті. Структура і функції правосвідомості. Поняття та види деформації правосвідомості. Правовий нігілізм. Поняття та загальна характеристика правової культури. Види і функції правової культури. Правове виховання в сучасному українському суспільстві.

Тема 9. Тлумачення норм права і закону

Тлумачення права: поняття, стадії та причини необхідності. Поняття тлумачення – з'ясування та тлумачення-роз'яснення юридичних норм. Види тлумачення права. Поняття та види офіційного тлумачення. Інтерпретаційно-правові акти: поняття та юридичні властивості. Способи тлумачення права. Поняття та форми реалізації норм права. Особливості реалізації права. Поняття застосування юридичних норм. Основні стадії правозастосувальної діяльності. Акти застосування юридичних норм: поняття, юридичні властивості та основні види. Стадії застосування права. Співвідношення безпосередніх форм реалізації права та застосування права.

Тема 10. Правопорушення і правомірна поведінка

Правова поведінка. Поняття, види та значення правомірної поведінки. Правопорушення: поняття, ознаки та види. Склад правопорушення. Юридична відповідальність: поняття та ознаки. Види юридичної відповідальності. Принципи та функції юридичної відповідальності. Підстави притягнення та звільнення від юридичної відповідальності. Поняття юридичного процесу та юридичної справи, суб'єкти юридичного процесу.

Тема 11. Основні правові системи світу

Компаративістика та порівняльне правознавство. Поняття та елементи правової системи. Види правових систем. Романо-германська правова система. Особливості романо-германської правової системи: структура права; форми (джерела) права. Англосаксонська правова система. Основні риси англо-саксонської правової системи: структура і джерела англійського права; розвиток і функціонування права США, право інших країн англосаксонської правової сім'ї. Характеристика релігійної та звичаєво-общинної правових систем: особливості виникнення та загальна характеристика мусульманського права; джерела та особливості структури мусульманського права; загальна характеристика сім'ї традиційного права; звичаєве право Африки. Змішані типи правових систем. Правова система сучасної України.

Рекомендована література:

Базова література:

1. Теорія держави і права: підручник: практикум: тести / Н.М.Крестовська, Л.Г. Матвєєва; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.", Одес. держ. ун-т внутр. справ. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 432 с.
2. Теорія держави і права: посіб. для підгот. до іспитів / Д.В. Лук'янов, С.П. Погребняк, В.С. Смородинський; за заг. ред. О. В. Петришина. Харків: Право, 2016 198 с.
3. Теорія держави і права: підручник / [О. М. Бандурка та ін.]; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. М. Бандурки; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2018. 416 с.
4. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести: [підруч. для юрид. ВНЗ] / Н. М. Крестовська, Л. Г. Матвєєва; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.", Одес. держ. ун-т внутр. справ. - 2-ге вид., випр. і допов. - Київ: Юрінком Інтер, 2019. 584 с.
5. Загальна теорія держави і права: підруч. для студентів ВНЗ / О.Г. Мурашин; Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини "Україна". Київ: Ун-т "Україна", 2014. 560 с.
6. Теорія держави і права: навч. посіб. / Передрієнко В.О., Санагурська Г.М.; Укоопспілка, Львів. комерц. акад. - Львів: Вид-во Львів. комерц. акад., 2015. 199 с.
7. Теорія держави і права: навч.-метод. посіб. / О.С. Дудченко; Ніжин. держ. унт ім. Миколи Гоголя. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2012. 99 с.
8. Теорія держави і права: підруч. для студентів ВНЗ / кол. авт.; керівник авт. кол. канд. юрид. наук, проф. Ю.А. Ведерніков ; Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ, Ун-т сучас. знань. - Вид. 2-ге, перероб. і допов. - Дніпропетровськ: Ліра, 2015 467 с.
9. Теорія права і держави: підручник / О. Ф. Скакун ; Харк. нац. ун-т внутр. справ. Вид. 3-тє, доп. і перероб. К.: Правова єдність, 2011. 524 с.

Додаткова

10. Кравчук М.В. Теорія держави і права (опорні конспекти): навч. посіб. для студентів ВНЗ. 3-є вид., змінене і доп. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 524 с.
11. Теорія держави і права: посіб. для підгот. до держ. іспитів / [Д.В. Лук'янов та ін.] ; за заг. ред. О. В. Петришина. 5-те вид., допов. і змін. Харків: Право, 2016. 195 с.
12. Кириченко, В. М. Теорія держави і права: модульний курс. К. : Центр учбової літератури, 2010. 264 с.
13. Лук'янов Д.В., Погребняк С.П., Смородинський В.С. Теорія держави і права: посібник для підготовки до іспитів, 2018. 196 с.
14. Нікітін А.В. Теорія держави та права: навч. посіб. для дистанц. навч. / Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини "Україна". Перевидання [2-ге вид.]. К.: Університет "Україна", 2006. 158с.

Інтернет-ресурси:

15. Законодавство України. Сайт Верховної Ради України URL: <http://zakon1.rada.gov.ua> (дата звернення: 01.09.21)
16. Офіційне інтернет-представництво Президента України. Сайт Президента України. URL: <http://president.gov.ua>. (дата звернення: 01.09.21)
17. Урядовий портал. Сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://kmu.gov.ua>. (дата звернення: 01.09.21)
18. Правознавець. Електронна бібліотека юридичної літератури. URL: <http://pravoznavec.com.ua>. (дата звернення: 01.09.21)
19. Юридична газета online. URL: <http://yur-gazeta.com>. (дата звернення: 01.09.21)
20. Vuzlib. Економіко-правова бібліотека. URL: <http://vuzlib.su>. (дата звернення: 01.09.21)
21. Юридичні послуги Online. URL: <http://yurist-online.com>. (дата звернення: 01.09.21)
22. Електронний каталог eLibrary URL: <http://elibrary.kspu.edu/> (дата звернення: 01.09.21)
23. KSU Online. Система дистанційного навчання ХДУ. URL: <http://ksuonline.kspu.edu/>. (дата звернення: 01.09.21)
24. Електронний архів-репозитарій наукових публікацій працівників та студентів Херсонського державного університету eKhSUIR URL: <http://ekhsuir.kspu.edu/> (дата звернення: 01.09.21)
25. Доступ в локальній мережі університету з усіх IP – адрес: Web of Science URL: <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.aspx> (дата звернення: 01.09.21)
26. Scopus URL: <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.aspx> (дата звернення: 01.09.21)
27. Springer Link URL: <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.aspx> (дата звернення: 01.09.21)
28. Іноземні електронні ресурси вільного доступу URL: <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/2013Academics/2016FreeAccess.aspx> (дата звернення: 01.09.21)
29. Фахові періодичні видання URL: http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/Info_2017/2017_Periodika.aspx (дата звернення: 01.09.21)
30. Українські Інтернет-ресурси URL http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/Info_2017/2017_link.aspx (дата звернення: 01.09.21)
31. Всі кодекси України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/t21> (дата звернення: 01.09.21)

Бібліотечний фонд ХДУ:

Бази даних власної генерації, що мають постійний безкоштовний повнотекстовий доступ в мережі Інтернет (відкритий доступ):

1. Електронний каталог **eLibrary** (<http://elibrary.kspu.edu/>);
2. Електронний архів-репозитарій наукових публікацій працівників та студентів Херсонського державного університету **eKhSUIR** (<http://ekhsuir.kspu.edu/>).
3. Доступ в локальній мережі університету з усіх IP – адрес:
4. **Web of Science**
(<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.aspx>);
5. **Scopus**
(<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.aspx>);
6. **Springer Link**
(<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.aspx>).
7. Організація доступу до відкритих інформаційних ресурсів (корисні посилання на Web-сторінці Наукової бібліотеки).
8. **Українські журнали в SCOPUS та Web of Science**
(<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/2013Academics/2013UJSc.aspx>)
9. **Іноземні електронні ресурси вільного доступу**
(<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/2013Academics/2016FreeAccess.aspx>)
10. **Фахові періодичні видання**
http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/Info_2017/2017_Periodika.aspx
11. **Українські Інтернет-ресурси**
http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/Info_2017/2017_link.aspx

РОЗДІЛ 2

ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС

Тема 1. Поняття, предмет, система, джерела цивільного процесуального права. Принципи цивільного процесуального права

Історія становлення та розвитку цивільного судочинства в незалежній Україні. Форми захисту цивільних прав, їх загальна характеристика. Система судоустрою в Україні. Цивільне процесуальне право, як система норм права що регулює суспільні відносини між судом та іншими учасниками цивільного процесу. Предмет та методи правового регулювання цивільного процесуального права. Джерела цивільного процесуального права, їх характеристика. Види проваджень (судочинства) в цивільному процесі. Стадії цивільного процесу. Поняття, система та значення принципів цивільного процесуального права.

Тема 2. Цивільні процесуальні правовідносини та їх суб'єкти

Поняття правовідносин та цивільних процесуальних правовідносин. Елементи цивільних процесуальних правовідносин. Передумови виникнення цивільно-процесуальних правовідносин. Цивільна процесуальна право та дієздатність..

Правовий статус суддів у цивільному процесі України. Суд, як обов'язковий суб'єкт що здійснює цивільне судочинство, призначення суддів на справу, одноособовий та колегіальний розгляд справи. Особливості, підстави, порядок та правові наслідки вирішення питання про відвід (самовідвід).

Учасники судового процесу, визначення та склад. Учасники справи в залежності від виду провадження, їх правосуб'єктність у цивільному процесі. Поняття сторін у цивільному судочинстві. Процесуальні права та обов'язки сторін. Процесуальна співучасть: поняття, характерні ознаки та її види. Неналежна сторона і порядок її заміни, залучення до справи співвідповідача. Процесуальне правонаступництво: підстави, види, правові наслідки.

Треті особи в цивільному судочинстві: загальне поняття та основна функція. Треті особи, які заявляють самостійні вимоги щодо предмету спору: поняття, права і обов'язки. Треті особи, які не заявляють самостійні вимоги щодо предмета спору: поняття, права і обов'язки.

Участь у судовому процесі органів та осіб, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб, їх процесуальні права та обов'язки. Поняття представництва та самопредставництва в суді. Види представництва. Особи, які можуть здійснювати функції представництва у суді. Процесуальне становище та повноваження представника в суді. Документи, що підтверджують повноваження представників. Відповідальність представників за несумлінне ведення справи.

Інші учасники судового процесу: секретар, помічник судді, судовий розпорядник, свідок, експерт, експерт з питань права, спеціаліст, перекладач: мета залучення до цивільного процесу та процесуально-правовий статус.

Тема 3. Процесуальні строки. Цивільна юрисдикція

Поняття, значення і види процесуальних строків у цивільному судочинстві. Обчислення, закінчення, зупинення, продовження, поновлення і переривання процесуальних строків. Процесуальні строки, які встановлені законом та судом: види та особливості. Наслідки пропускання процесуальних строків.

Поняття та зміст цивільної юрисдикції. Цивільна юрисдикція суду. Предметна та суб'єктна юрисдикція, категорія справ, що відносяться до юрисдикції загальних судів. Правила визначення видів (форм) цивільного судочинства: позовного – загального та спрощеного, наказного, окремого провадження. Інстанційна юрисдикція: поняття, та завдання. Суди першої інстанції, апеляційної та касаційної інстанції. Інстанційна юрисдикція Вищого антикорупційного суду щодо розгляду справ про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави

Поняття та види територіальної юрисдикції (підсудності). Наслідки порушення правил про територіальну юрисдикцію (підсудність). Порядок передачі справи з одного суду до іншого. Наслідки порушення правил цивільної юрисдикції.

Тема 4. Судові витрати

Поняття та види судових витрат у цивільному процесі. Судовий збір: обчислення, порядок сплати. Порядок і підстави звільнення від сплати судового збору згідно із законодавством України. Повернення судового збору. Витрати, пов'язані з розглядом справи: види, порядок їх обчислення відповідно до процесуального законодавства та судової практики. Механізм та особливості порядку попереднього визначення суми судових витрат, забезпечення та попередня оплата судових витрат. Відстрочення, розстрочення, зменшення або звільнення від сплати судових витрат. Розподіл судових витрат.

Тема 5. Доказування і докази у цивільному процесі

Судове доказування: поняття та мета. Роль доказів та доказування в цивільному процесі. Поняття доказів. Класифікація доказів. Належність, допустимість, достовірність і достатність доказів. Предмет доказування і порядок його визначення в цивільній справі. Порядок подання та дослідження доказів. Обставини, що не підлягають доказуванню. Оцінка доказів. Забезпечення доказів. Показання свідка, письмові, речові та електронні докази. Вимоги до висновку експерта. Висновок експерта у галузі права.

Тема 6. Заходи процесуального примусу в цивільному процесі. Судові виклики та повідомлення

Підстави і порядок застосування заходів процесуального примусу. Види заходів процесуального примусу: 1) попередження; 2) видалення із зали судового засідання; 3) тимчасове вилучення доказів для дослідження судом; 4) привід; 5) штраф. Особливості застосування заходів процесуального примусу до учасників судового процесу. Інші види відповідальності в цивільному процесі.

Судові виклики і повідомлення: поняття, відмінність судового виклику від повідомлення. Судова повістка про виклик та судова повістка-повідомлення: їх зміст, порядок вручення, розшук відповідача.

Тема 7. Позовне провадження. Письмові заяви учасників справи

Письмові заяви учасників справи: визначення та класифікація. Види та зміст заяв по суті справи. Право на подання позову. Позов, як процесуальний засіб порушення цивільної справи в суді. Позовна заява, її форма та зміст. Ціна позову. Документи, що додаються до позовної заяви. Поняття та елементи позову в цивільному судочинстві. Предмет, підстава та зміст позовної заяви. Значення предмету, підстав та змісту позовної заяви у позовному провадженні. Порядок подання позовної заяви. Відзив на позовну заяву, як засіб захисту відповідача проти позовних вимог. Форма та зміст відзиву, документи, що додаються до відзиву, матеріальні та процесуальні заперечення відповідача. Відповідь на відзив позивача та заперечення відповідача на відповідь на відзив позивача. Строки, порядок подання та процесуальні наслідки неподання відзиву, відповіді на відзив, заперечення до суду. Заяви з процесуальних питань: види, загальні вимоги до форми та змісту.

Тема 8. Відкриття провадження у справі. Підготовче провадження

Процесуальний порядок відкриття провадження у справі. Правові наслідки відкриття провадження у справі. Відмова у відкритті провадження у справі: порядок, підстави, правові наслідки. Перешкоди у відкритті провадження у справі: залишення позовної заяви без руху, повернення позовної заяви (порядок, підстави, правові наслідки). Заходи забезпечення позову. Скасування забезпечення позову. Завдання та строк підготовчого провадження. Дії судді по підготовці справи до розгляду по суті. Процесуальна діяльність учасників справи в стадії підготовки справи до розгляду по суті. Зустрічний позов: порядок подання, строк, форма, зміст, умови прийняття зустрічного позову для спільного розгляду з первісним позовом. Відмова позивача від позову, визнання позову відповідачем, мирова угода: правові особливості реалізації. Мета, строк та порядок проведення підготовчого засідання. Судові рішення у підготовчому засіданні. Врегулювання спору за участю судді: поняття, особливості застосування, результат.

Тема 9. Розгляд справи по суті

Стадія розгляду справи по суті, її завдання, строк розгляду справи по суті. Процесуальні дії, які здійснюються на стадії розгляду справи по суті. Права учасників процесу. Участь у судовому процесі в режимі відеоконференції. Відкриття судового засідання, з'ясування обставин справи та дослідження доказів. Вирішення спору при неподанні відзиву на позовну заяву і витребування судом матеріалів. Наслідки неявки у судові засідання учасників процесу. Форми тимчасового зупинення процесу: перерва в судовому засіданні, відкладення розгляду та зупинення провадження у справі. Закриття провадження у справі та залишення позову без розгляду: підстави, порядок та правові наслідки для учасників справи. Фіксування судового процесу. Судові дебати.

Тема 10. Судові рішення

Форма та види судового рішення. Порядок ухвалення судових рішень. Ухвала суду: завдання, зміст, набрання законної сили. Окрема ухвала: поняття, підстави, особливості постановлення судом. Законність і обґрунтованість судового рішення, питання, які вирішує суд під час ухвалення рішення. Зміст

рішення: вступна, описова, мотивувальна та резолютивна частини рішення, обов'язкові реквізити. Зміст, структура рішення суду. Вступна, описова, мотивувальна і резолютивна частина рішення. Проголошення судового рішення, визначення порядку і строку виконання рішення суду, забезпечення його виконання. Законна сила судового рішення та порядок його вручення. виправлення арифметичних та орфографічних помилок у судовому рішенні. Роз'яснення судового рішення, додаткове рішення суду: підстави та порядок прийняття додаткового рішення

Тема 11. Спрошене позовне провадження та заочний розгляд справи. особливості позовного провадження у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави

Поняття спрошеного позовного провадження та його особливості. Справи, що розглядаються у порядку спрошеного позовного провадження. Строк розгляду справи у порядку спрошеного позовного провадження. Вирішення питання про розгляд справи у порядку спрошеного позовного провадження. Особливості подання заяв по суті справи у спрошеному позовному провадженні. Особливості розгляду справи у порядку спрошеного позовного провадження.

Умови проведення заочного розгляду справи. Порядок заочного розгляду справи, форма і зміст заочного рішення. Особливості скасування заочного рішення: порядок і строк подання заяви про перегляд заочного рішення, форма і зміст заяви про перегляд заочного рішення. Порядок розгляду заяви про перегляд заочного рішення. Скасування та оскарження заочного рішення. Законна сила заочного рішення.

Особливості позовного провадження у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави. Пред'явлення позову про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави. Визнання необґрунтованими активів, правові наслідки визнання активів необґрунтованими.

Тема 12. Непозовне провадження

Непозовне провадження: види та особливості розгляду справ у наказному та окремому провадженні. Учасники наказного провадження, категорії справ, що розглядаються за правилами наказного провадження. Форма та зміст заяви про видачу судового наказу. Порухення наказного провадження, розгляд справи в наказному провадженні. Судовий наказ: поняття, скасування, набрання законної сили.

Поняття та сутність окремого провадження, його правова природа. Учасники справи та справи, що розглядаються в окремому провадженні. Характерні особливості розгляду окремих категорій справ окремого провадження.

Тема 13. Узагальнюючий аналіз окремих цивільно-процесуальних інститутів

Узагальнюючий аналіз цивільної справи з точки зору виду цивільних правовідносин, складу їх елементів, цивільної юрисдикції, визначення об'єму та розподілу судових витрат, визначення предмету та засобів доказування,

питання, пов'язаних із складанням процесуальних документів у позовному провадженні, порядок подання позовної заяви, відкриття провадження, підготовки справи до судового розгляду, судовий розгляд та постановлення судового рішення. Узагальнення відбувається у формі проведення гри «Судовий розгляд».

Тема 14. Перегляд судових рішень в апеляційному провадженні

Інститут апеляційного оскарження: його визначення, основні риси апеляційного провадження. Суди апеляційної інстанції. Об'єкти апеляційного оскарження. Особливості оскарження ухвал окремо від рішення суду. Передумови апеляційного оскарження. Право апеляційного оскарження. Суб'єктивна передумова апеляційного оскарження. Формальні передумови оскарження. Поняття та строки на апеляційне оскарження. Поновлення строку на подання апеляційної скарги. Форма і зміст апеляційної скарги, порядок її подання. Відкриття апеляційного провадження, залишення апеляційної скарги без руху, повернення апеляційної скарги, відмова у відкритті апеляційного провадження. Відзив на апеляційну скаргу, доповнення, зміна, відкликання апеляційної скарги або відмова від неї. Порядок приєднання співучасників та третіх осіб до апеляційної скарги. Апеляційний розгляд: призначення справи до розгляду в суді апеляційної інстанції, межі розгляду справи судом апеляційної інстанції, порядок розгляду справи судом апеляційної інстанції, строк розгляду апеляційної скарги. Повноваження суду апеляційної інстанції. Порядок прийняття постанов судом апеляційної інстанції. Постанова суду апеляційної інстанції, проголошення постанови судом апеляційної інстанції, законна сила постанови суду апеляційної інстанції.

Тема 15. Перегляд судових рішень в касаційному провадженні

Поняття та основні риси касаційного провадження. Суд касаційної інстанції. Право касаційного оскарження, категорія судових рішень, що не підлягають касаційному оскарженню. Строк на подання касаційної скарги. Форма і зміст касаційної скарги, порядок подання касаційної скарги, наслідки недотримання правил подання касаційної скарги. Відкриття касаційного провадження: залишення касаційної скарги без руху, повернення касаційної скарги, відкриття касаційного провадження у справі, відмова у відкритті касаційного провадження. Відзив на касаційну скаргу, приєднання до касаційної скарги, доповнення, зміна, відкликання або відмова від скарги. Процесуальний порядок касаційного розгляду, підготовка справи до касаційного розгляду. Межі розгляду справи судом касаційної інстанції. Порядок розгляду справ судом касаційної інстанції. Підстави та порядок передачі справи на розгляд палати, об'єднаної палати або Великої Палати Верховного Суду. Строки розгляду касаційної скарги. Повноваження суду касаційної інстанції. Порядок прийняття постанов судом касаційної інстанції. Постанова суду касаційної інстанції, обов'язковість вказівок, що містяться в постанові суду касаційної інстанції, проголошення постанови судом касаційної, законна сила постанови суду касаційної інстанції.

Тема 16. Перегляд справи за нововиявленими та виключними обставинами

Сутність і значення перегляду у зв'язку з нововиявленими та виключними обставинами рішень, ухвал і постанов суду, що набрали законної сили. Право на порушення провадження для перегляду справ. Об'єкти перегляду справ за нововиявленими та виключними обставинами. Підстави для перегляду судового рішення за нововиявленими обставинами та підстави для перегляду судових рішень у зв'язку з виключними обставинами. Строки подання заяв про перегляд у зв'язку з нововиявленими або виключними обставинами. Суди, що здійснюють перегляд. Порядок подання заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами, форма і зміст заяви. Відкриття провадження за нововиявленими або виключними обставинами, розгляд заяви, відмова від заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами та її наслідки. Результати перегляду судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами.

Тема 17. Загальна характеристика виконання судових рішень. Судовий контроль за виконанням судових рішень

Сутність виконавчого провадження. Обов'язковість виконання судових рішень. Виконавче провадження, як завершальна стадія судового провадження. Поняття та сторони виконавчого провадження. Стягувач та боржник, як сторони виконавчого провадження, процесуальне становище учасників справи у виконавчому провадженні. Сукупність процесуальних дій, які входять до виконавчого провадження. Звернення судових рішень до виконання. Поняття, підстави та види виконавчих документів на підставі яких здійснюється виконавче провадження. Негайне виконання судових рішень. Строки пред'явлення рішень до виконання. Поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого документа до виконання. Відкриття виконавчого провадження. Загальні правила виконання. Заходи примусового виконання. Заміна сторони виконавчого провадження. Виправлення помилки у виконавчому документі та визнання його таким, що не підлягає виконанню. Відмова у відкритті виконавчого провадження. Відстрочення і розстрочення виконання, зміна чи встановлення способу і порядку виконання. Мирова угода в процесі виконання. Зупинення виконання судового рішення. Поворот виконання рішення, постанови, особливості повороту виконання в окремих категоріях справ. Захист стягувачем та боржником своїх прав, під час здійснення виконавчого провадження.

Поняття судового контролю за виконанням судових рішень. Право на звернення із скаргою до суду. Строки для звернення зі скаргою. Поняття та зміст скарги на рішення, дію або бездіяльність державного виконавця чи іншої посадової особи органу державної виконавчої служби або приватного виконавця. Розгляд скарги. Судове рішення за скаргою. Розподіл витрат, пов'язаних з розглядом скарги. Виконання ухвали суду.

Тема 18. Відновлення втраченого судового провадження

Поняття втраченого судового провадження. Особи, які мають право подавати заяву про відновлення втраченого судового провадження. Визначення судової установи до якої подається заява про відновлення втраченого судового провадження. Наслідки недодержання вимог до форми та змісту заяви,

залишення заяви без розгляду чи відмова у відкритті провадження за заявою. Розгляд справи про відновлення втраченого провадження. Розгляд заяви про відновлення втраченого судового провадження. Ухвала суду за наслідками розгляду заяви про відновлення втраченого судового провадження. Звільнення заявника від судових витрат.

Тема 19. Правове регулювання цивільного судочинства з іноземним елементом

Поняття і джерела міжнародного цивільного процесу. Визначення іноземного суб'єкта. Правове становище іноземних осіб у цивільному процесі України. Процесуальна правоздатність та дієздатність іноземних суб'єктів в Україні. Право іноземних суб'єктів на подання позову. Особливості пред'явлення позовів до іноземних держав та міжнародних організацій. Підсудність судам України цивільних справ у спорах, в яких беруть участь іноземці, а також у справах, в яких хоча б одна із сторін проживає за кордоном. Підсудність цивільних справ та їх судовий розгляд за участю іноземців, осіб без громадянства, іноземних юридичних осіб. Порядок подання позову. Дипломатичний імунітет. Судовий імунітет. Порядок проведення засідання. Винесення рішення. Виконання рішення. Виконання судових доручень іноземних судів і звернення судів України з дорученнями до іноземних судів.

Визнання та звернення до виконання рішення іноземного суду, що підлягає примусовому виконанню, визнання рішення іноземного суду, що не підлягає примусовому виконанню, визнання і надання дозволу на виконання рішення міжнародного комерційного арбітражу, надання дозволу на примусове виконання рішень третейських судів: строки, умови подання, форма і зміст процесуальних заяв, порядок подання та розгляду, особливості виконання.

Тема 20. Міжнародні стандарти прав людини та конвенційний механізм захисту прав людини в ЄСПЛ

Історія виникнення та розвитку міжнародного інституту захисту прав людини. Правові положення міжнародних стандартів та Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, основні підходи до тлумачення Європейським судом Європейської Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Правова характеристика міжнародного механізму захисту прав людини. Європейський суд з прав людини, як один з міжнародних механізмів захисту прав людини. Компетенція Європейського суду з прав людини, склад суду. Поняття, склад та статус учасників судочинства в ЄСПЛ. Процедура передачі скарги до ЄСПЛ, порядок розгляду справи в Європейському суді з прав людини. Судова практика ЄСПЛ: як джерело права та джерело національного права.

Рекомендована література:

Базова (основна) література

1. Конституція України// Відомості Верховної Ради.- 1996.- N 30.- Ст. 141
2. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>
3. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19> (дата звернення 28.08.2020).
4. Про доступ до судових рішень: Закон України 22.12.2005р. № 3262-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3262-15> (дата звернення 28.08.2020).
5. Про виконавче провадження: Закон України; Перелік від 02.06.2016 № 1404-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19> (дата звернення 28.08.2020).
6. Про судовий збір: Закон України від 08.07.2011 № 3674-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3674-17> (дата звернення 28.08.2020).
7. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/5076-17> (дата звернення 29.08.2020).
8. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 № 4038-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/4038-12> (дата звернення 29.08.2020).
9. Про психіатричну допомогу: Закон України від 22.02.2000 № 1489-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1489-14> (дата звернення 29.08.2020).
10. III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2586-14> (дата звернення 29.08.2020).
11. Сучасні проблеми цивільного права та процесу: навч. посіб. / Сліпченко С.О., Синегубов О.В., Кройтор В.А. та ін.; за ред. Ю.М. Жорнокуя та Л.В. Крисицької. Харків: Право, 2017. 808 с.
12. Цивільний процес (загальна частина): навчальний посібник. Вид. 2-ге. доп. і перероб /кол. авторів; кер. авт. кол, к.ю.н., доцент А.В. Коваленко. Дніпро: Дніпров. держ. універ. внут. справ; Ліра ЛТД, 2017. 192 с.
13. Порівняльний цивільний процес: навчально-методичний посібник / Заварза Т.В., Бервено С.М., Новікова Л.В., Тоцька К.М. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 156 с.

14. Цивільний процес України: навч. посіб. для студ. юрид. спец. вищих навчальних закладів. Ізарова І.О., Ханик-Посполітак Р.Ю. Київ: ВД «Дакор», 2018. 276 с.
15. Цивільний процесуальний кодекс України: науково-практичний коментар / за заг. ред. М. М. Ясинка. К.: Алерта, 2018. 604 с.
16. Васильєв С.В. Цивільний процес: підручник. К.: Алерта, 2019. 506 с.
17. Цивільне судочинство: зб. законів / за ред З. І. Кудиби та ін. Тернопіль: Осадца Ю. В., 2019. 381 с.
18. Короєд С.О. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України. К.: Видавничий дім «Професіонал», 2018. 1168 с.

Допоміжна література:

19. Деякі питання застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики ЄСПЛ в Україні Міністерство юстиції: веб-сайт. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_14103
20. Дронов С.С. Система дослідження принципу розумного строку розгляду справи. Науковий вісник публічного та приватного права. 2018. Випуск 5. Том 1.
21. Застосування судами України при здійсненні правосуддя статті 6 Конвенції про захист прав і основних свобод людини Міністерство юстиції: веб-сайт. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_2868
22. Луспенік Д. Доказування у цивільному процесі: що нового у ЦПК та чому суд наділений правом витребування доказів. Судово-юридична газета: веб-сайт. URL: <https://sud.ua/ru/news/blog/132494-dokazuvannya-u-tsilivnomu-protsesi-scho-novogo-u-tspk-ta-chomu-sud-nadileniy-pravom-vitrebuyannya-dokaziv-ba6687>
23. Михайлюк Я. Судові витрати. Правове регулювання за новими кодексами (у господарському та цивільному процесі). Юридична газета. 2018. № 50 (652).
24. Шевчук С. Європейська концепція «усталеної судової практики» та її вплив на правотворчу функцію Конституційного Суду України. Вісник Конституційного Суду України. 2008. № 2. Белікова О., Белікова Є. Спрощене провадження в господарському процесі та перспективи прискорення захисту прав. Господарське право і процес. 2019. № 6.
25. Феннич В.П. Судове засідання як процесуальна форма стадії розгляду справи по суті в цивільному процесі. Закарпатські правові читання. матеріали XI Міжнародної науковопрактичної конференції (11-31 квітня 2019 р., м. Ужгород). Ужгород: РІК-У, 2019.

Інформаційні ресурси:

1. Законодавство України. Сайт Верховної Ради України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. Сайт Президента України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// president.gov.ua](http://president.gov.ua).
3. Єдиний державний реєстр судових рішень. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://reyestr.court.gov.ua>.
4. Судова влада України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://court.gov.ua>.

Бібліотечний фонд ХДУ:

Бази даних власної генерації, що мають постійний безкоштовний повнотекстовий доступ в мережі Інтернет (відкритий доступ):

- Електронний каталог **eLibrary** (<http://elibrary.kspu.edu/>);
- Електронний архів-репозитарій наукових публікацій працівників та студентів Херсонського державного університету **eKhSUIR** (<http://ekhsuir.kspu.edu/>).

Доступ в локальній мережі університету з усіх IP – адрес:

- **Web of Science**
(<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.aspx>);
- **Scopus**
(<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.aspx>);
- **Springer Link**
(<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library.aspx>).

Організація доступу до відкритих інформаційних ресурсів (корисні посилання на Web-сторінці Наукової бібліотеки).

- **Українські журнали в SCOPUS та Web of Science**
(<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/2013Academics/2013UJSc.aspx>)

- **Іноземні електронні ресурси вільного доступу**
(<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/2013Academics/2016FreeAccess.aspx>)

- **Фахові періодичні видання**
http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/Info_2017/2017_Periodika.aspx

- **Українські Інтернет-ресурси**
- http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/Info_2017/2017_link.aspx

РОЗДІЛ 3

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО

Тема 1. Господарське право та господарські правовідносини

Поняття господарського права України. Предмет та метод господарського права України. Поняття, ознаки та види господарських правовідносин. Учасники відносин у сфері господарювання. Основні принципи правового регулювання господарських відносин.

Поняття та види господарської діяльності. Господарська комерційна діяльність (підприємницька діяльність). Некомерційна господарська діяльність.

Тема 2. Господарське законодавство України

Поняття, ознаки та особливості господарського законодавства України. Нормативні акти господарського законодавства: поняття і види. Система господарського законодавства України.

Тема 3. Основні напрями та форми участі держави і місцевого самоврядування у сфері господарювання

Участь держави, органів державної влади, органів місцевого самоврядування в господарській діяльності. Форми реалізації державної економічної політики. Основні напрями економічної політики держави.

Тема 4. Засоби державного регулювання. Контроль за здійсненням господарської діяльності

Поняття та призначення державного регулювання економіки. Засоби державного регулювання господарської діяльності.

Ліцензування господарської діяльності : порядок видачі, переоформлення та анулювання ліцензії.

Стандартизація, технічне регулювання, сертифікація. Оцінка та підтвердження відповідності як засоби державного регулювання щодо забезпечення якості продукції.

Правові джерела регулювання ціноутворення в Україні. Види цін та тарифів, порядок їх встановлення. Відповідальність за порушення законодавства про ціни.

Контроль за здійсненням господарської діяльності. Порядок проведення перевірок суб'єктів господарської діяльності.

Тема 5. Правові засади захисту економічної конкуренції

Поняття економічної конкуренції. Монополія. Законодавство про захист економічної конкуренції. Види порушень законодавства про економічну конкуренцію. Правовий статус та повноваження Антимонопольного комітету України. Контроль за концентрацією суб'єктів господарювання. Відповідальність за порушення законодавства про захист економічної конкуренції. Розгляд справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Тема 6. Правові засади аудиторської діяльності

Поняття аудиторської діяльності. Зміст аудиторської діяльності. Форми аудиторських послуг. Зміст аудиторських послуг. Види аудиту. Суб'єкти аудиторської діяльності. Проведення аудиту, надання інших аудиторських послуг. Аудит. Ревізія. Перевірка. Аудитор. Аудиторська діяльність у сфері фінансового контролю. Зміст аудиторської діяльності. Організаційне забезпечення аудиту. Методичне забезпечення аудиту. Аудиторська перевірка (аудит). Бухгалтерська звітність. Ініціативний аудит. Обов'язковий аудит. Зовнішній і внутрішній аудит. Правове становище аудитора (аудиторської фірми). Реєстр аудиторських фірм і аудиторів. Сертифікація. Сертифікат аудитора. Аудиторська палата України. Підстави для проведення аудиту. Аудиторський висновок.

Тема 7. Суб'єкти господарського права. Суб'єкти господарювання

Поняття суб'єкта господарського права. Види суб'єктів господарського права.

Поняття, ознаки та класифікація суб'єктів господарювання. Організаційно-правові форми суб'єктів господарювання.

Правові підстави утворення суб'єктів господарювання. Ліквідація, реорганізація суб'єктів господарювання.

Правове регулювання державної реєстрації суб'єктів господарювання. Державний реєстратор.

Процедура реєстрації припинення діяльності суб'єкта господарювання.

Тема 8. Правовий статус підприємств

Поняття підприємства як організаційної форми господарювання. Види підприємств. Організаційно-правові форми підприємств. Організаційна структура підприємства. Управління підприємством. Правове становище державних підприємств. Правове становище комунального унітарного підприємства. Поняття підприємств колективної власності. Види підприємств колективної власності. Правове становище підприємств колективної власності. Правове становище приватних та інших підприємств.

Інші види підприємств. Об'єднання підприємств.

Тема 9. Правовий статус господарських товариств та громадян як суб'єктів господарювання

Поняття господарського товариства. Види господарських товариств. Майно господарського товариства та джерела його формування. Майнові права у господарському товаристві. Права учасників господарського товариства. Обов'язки учасників господарського товариства. Управління господарським товариством.

Громадяни у сфері господарювання. Особливості статусу іноземних суб'єктів господарювання. Особливості статусу інших суб'єктів господарювання.

Інші види організаційно-правових форм суб'єктів господарювання.

Тема 10. Майнова основа господарювання

Правовий режим майна суб'єктів господарювання. Правовий режим власності та правові форми реалізації права власності у сфері господарювання.

Організаційно-установчі повноваження власника (право власності, право господарського відання, право оперативного управління).

Майно у сфері господарювання: поняття, види, джерела формування. Підстави виникнення майнових прав та обов'язків суб'єкта господарювання.

Тема 11. Основні засади відповідальності за правопорушення у сфері господарювання

Поняття господарсько-правової відповідальності. Ознаки господарсько-правової відповідальності. Принципи господарсько-правової відповідальності. Підстави господарсько-правової відповідальності. Межі господарсько-правової відповідальності. Досудовий порядок реалізації господарсько-правової відповідальності. Відшкодування збитків у сфері господарювання. Штрафні санкції. Оперативно-господарські санкції. Адміністративно-господарські санкції.

Тема 12. Правове регулювання відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом

Законодавство, що регулює провадження у справах про банкрутство. Заходи щодо запобігання банкрутству боржника – юридичної особи та позасудові процедури. Організація діяльності арбітражного керуючого. Саморегульована організація арбітражних керуючих. Банкрутство юридичних осіб. Відновлення платоспроможності фізичної особи.

Особливості провадження у справах про неплатоспроможність боржника або визнання його банкрутом.

Тема 13. Загальні положення про господарські зобов'язання

Поняття та види господарських зобов'язань. Підстави виникнення господарських зобов'язань. Ціна та ціноутворення у господарських зобов'язаннях. Законодавство про ціни та ціноутворення.

Виконання господарських зобов'язань. Забезпечення виконання господарських зобов'язань. Підстави припинення господарських зобов'язань.

Тема 14. Правове регулювання господарсько-договірних відносин

Поняття господарського договору. Види господарських договорів. Функції господарського договору. Істотні умови господарських договорів. Загальний порядок укладення господарських договорів. Порядок зміни та розірвання господарських договорів. Підстави та наслідки визнання господарського договору недійсним, укладеним.

Правові особливості публічного, попереднього договорів та договору приєднання.

Особливості укладання договорів за конкурсом, на аукціоні, на біржах, за державним замовленням.

Тема 15. Правове регулювання поставки, контракції сільськогосподарської продукції, енергопостачання

Поставка: поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Контракція: поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу: поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків, різновиди цього договору.

Інші види господарсько-торговельної діяльності.

Тема 16. Правове регулювання біржової діяльності в Україні

Поняття біржі. Юридичні ознаки біржі. Функції товарної біржі. Права та обов'язки товарної біржі. Види біржових угод. Правила біржової торгівлі. Правовий статус фондової біржі. Фондова біржа. Принципи діяльності бірж. Ф'ючерсні угоди. Правила фондової біржі.

Тема 17. Правове регулювання оренди та лізингу у сфері господарювання

Поняття договору оренди. Об'єкти оренди. Сторони в договорі оренди. Порядок укладання договору оренди. Умови договору оренди. Припинення договору оренди. Правове регулювання лізингових операцій в Україні. Орендодавці. Орендарі. Орендна плата з урахуванням її індексації. Відновлення орендованого майна та умови його повернення. Виконання зобов'язань за договором оренди. Відповідальність сторін.

Лізинг: поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, види, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Тема 18. Комерційне посередництво (агентські відносини) у сфері господарювання

Поняття агентської діяльності. Підстави виникнення агентських відносин.

Агентський договір: поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Тема 19. Правове регулювання перевезення вантажів

Види транспорту в Україні. Єдина транспортна система України. Законодавство про транспорт. Правове становище транспортних організацій. Транспортні господарські договори.

Перевезення вантажів як вид господарської діяльності. Договір перевезення вантажу. Приймання вантажу до перевезення. Зміна умов перевезення. Одержання вантажу в пункті призначення. Плата за перевезення вантажів. Відповідальність перевізника за прострочення, втрату, нестачу чи пошкодження вантажу. Порядок вирішення спорів щодо перевезення.

Договір транспортного експедирування: поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Тема 20. Правове регулювання підрядних відносин

Загальні та відмінні риси договорів про сплатне виконання робіт. Види таких договорів.

Договір підяду: поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків, різновиди договору підяду.

Побутовий підряд: поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків, захист прав споживачів.

Підряд на проєктні та пошукові роботи: поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт: поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Тема 21. Особливості правового регулювання банківської діяльності

Поняття банківської системи України, її структура. Види банків. Правове становище банків. Банківські операції. Види банківських операцій. Поняття кредиту. Види кредиту. Кредитний договір. Порядок відкриття рахунків у банках. Порядок розрахунків у господарському обороті. Форми розрахунків у господарському обороті. Кооперативний банк. Банк з іноземним капіталом. Державна реєстрація банків. Банківська ліцензія. Комерційний кредит. Лізинговий кредит. Іпотечний кредит. Консорціумний кредит. Вкладний (депозитний) рахунок. Поточний рахунок. Кореспондентський рахунок. Інші операції банків.

Поняття страхової діяльності. Законодавство про страхову діяльність. Правове становище учасників страхової діяльності. Державний нагляд за страховою діяльністю. Страхування. Правила страхування. Страховики. Філія страховика. Представництво страховика. Реорганізація страховика. Єдиний державний реєстр страховиків.

Договір страхування: поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Агентська діяльність. Державна комісія з регулювання ринків фінансових послуг України.

Тема 22. Правове регулювання інвестиційної та інноваційної діяльності

Поняття інвестицій. Поняття інвестиційної діяльності. Державне регулювання інвестиційної діяльності. Правові форми реалізації інвестиційної діяльності.

Особливості правового регулювання інноваційної діяльності. Капітальні вкладення. Об'єкти інвестиційної діяльності. Інноваційна діяльність. Інвестори. Учасники. Суб'єкти інноваційної діяльності. Управління державними інвестиціями. Регулювання умов інноваційної діяльності. Державне замовлення. Договір на створення і передачу науково-технічної продукції.

Тема 23. Загальні засади правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні

Поняття зовнішньоекономічної діяльності. Принципи зовнішньоекономічної діяльності. Законодавство про зовнішньоекономічну діяльність. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Види зовнішньоекономічної діяльності. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Компетенція органів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Правове становище торгово-промислових палат. Підрозділи (структурні одиниці) іноземних суб'єктів господарювання. Представництво. Свідоцтво про реєстрацію представництва. Національний режим. Режим найбільшого сприяння. Спеціальний режим. Преференційний режим.

Тема 24. Правовий режим іноземних інвестицій

Поняття іноземних інвестицій. Роль іноземних інвестицій в економіці України. Форми іноземних інвестицій. Види іноземних інвестицій. Державна реєстрація іноземних інвестицій. Особливості правового регулювання іноземних інвестицій, що здійснюються за окремими договорами (контрактами). Гарантії іноземним інвесторам. Компенсації іноземним інвесторам. Концесійні договори. Договори (контракти) про інвестиційну діяльність. Гарантії у разі зміни законодавства. Гарантії щодо примусового вилучення, а також від незаконних дій органів влади та їх посадових осіб. Компенсація і відшкодування збитків іноземним інвесторам. Гарантії в разі припинення інвестиційної діяльності. Гарантії переказу прибутків та використання доходів від іноземних інвестицій.

Тема 25. Концесійна діяльність в Україні

Поняття концесії. Сфера господарювання в якій дозволяється концесійна діяльність. Основні засади концесійної діяльності.

Договір концесії: поняття, правова ціль, юридична характеристика, істотні умови, форма, права та обов'язки сторін, правові наслідки невиконання (неналежного виконання) сторонами своїх обов'язків.

Тема 26. Спеціальні правові режими господарювання

Правові режими в окремих секторах економіки, на ринках окремих товарів та послуг. Засоби державного регулювання в галузях господарської діяльності, літакобудування, суднобудування, сільському господарстві, виробництві автомобілів тощо.

Спеціальні (вільні) економічні зони. Суб'єкти вільної економічної зони (ВЕЗ). Зміст спеціальних режимів вільної економічної зони (ВЕЗ).

Території з пріоритетним розвитком. Особливості правового режиму господарської діяльності. Технологічні парки. Порядок здійснення господарської діяльності у надзвичайних умовах.

Тема 27. Інші види спеціальних режимів господарської діяльності

Поняття виключної (морської) економічної зони. Особливості здійснення господарської діяльності у виключній (морській) економічній зоні. Правове регулювання здійснення господарської діяльності у виключній (морській) економічній зоні.

Особливості здійснення господарської діяльності на державному кордоні України: поняття, умови та правове регулювання.

Спеціальний режим господарювання в санітарно-захисних, на територіях і об'єктах, що особливо охороняються та в окремих галузях народного господарства.

Гарантії прав учасників господарських відносин в умовах спеціального режиму господарювання.

Рекомендована література:

Базова (основна) література:

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96 // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 01.12.2020).
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення 01.12.2020).
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003р. № 435-IV // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення 01.12.2020).
4. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 р. № 1798-ХІІ // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12> (дата звернення 01.12.2020).
5. Кодекс України з процедур банкрутства від 18 жовтня 2018 року № 2597-VIII // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19/print> (дата звернення 01.12.2020).
6. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю : Закон України від 06.02.2018 № 2275-VIII // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text> (дата звернення 01.12.2020).
7. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань : Закон України від 15.05.2003 № 755-IV). // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text> (дата звернення 01.12.2020).
8. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні : Закон України від 30.10.1996 № 448/96-ВР // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 01.12.2020).
9. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text> (дата звернення 01.12.2020).
10. Про ціни і ціноутворення : Закон України від 23.02.2006 № 5007-VI // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17#Text> (дата звернення 01.12.2020).
11. Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів : Закон України від 19.12.1995 № 481/95-ВР. // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/481/95%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 01.12.2020).

12. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 02.03.2015 № 222-VIII. // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text> (дата звернення 01.12.2020).

13. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 № 2121-III // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (дата звернення 01.12.2020).

14. Про захист економічної конкуренції : Закон України від 23.02.2006 № 3486-IV // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text> (дата звернення 01.12.2020).

15. Про захист від недобросовісної конкуренції : Закон України від 07.06.1996 р. № 236/96 // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 01.12.2020).

16. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 № 959-XII // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text> (дата звернення 01.12.2020).

17. Про режим іноземного інвестування : Закон України від 19.03.1996 // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 01.12.2020).

18. Про Антимонопольний комітет України : Закон України від 26 листопада 1993 р. № 3659-XII // База даних «Законодавство України»/ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12#Text> (дата звернення 01.12.2020).

Допоміжна література:

19. Атаманова Ю.Є. Основні проблеми системного господарсько-правового регулювання відносин в інноваційній сфері: автореф. дис. д-ра юрид. наук: 12.00.04 / Атаманова Юлія Євгенівна; Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. Х., 2009. 37 с.

20. Атаманова Ю. До питання про правові режими інноваційної діяльності / Ю. Атаманова // Право України. 2010. №8. С. 72-79.

21. Бесянєвич О. А. Господарський договір та способи його укладання: [монографія]. К. : Наукова думка, 2002. 279 с.

22. Бобкова А.Г. Проблеми та шляхи вдосконалення правового регулювання господарської діяльності в сфері рекреації // Держава і право. Юрид. і політ. науки: Зб. наук. пр. 2001. Вип. 11. С. 329-332.

23. Волкович О.Ю. Актуальні питання реформування та запровадження спрощеної системи адміністративних послуг в Україні // Наукове видання «Судова та слідча практика в Україні», Випуск 1. м. Херсон, 2016. С. 29-33.

24. Іванчук А. О., Волкович О. Ю. Перспективи реалізації системи електронних адміністративних послуг в Україні / А. О. Іванчук, О. Ю. Волкович // Приватне та публічне право. Вип. 17 (3). Суми: «Гельветика», 2017. С. 101-106.

25. Риженко І.М. Форми адміністративно-правового захисту права власності суб'єктів господарювання / Держава і право [зб. наук. праць / гол. ред. Шемшученко Ю.С.]. Київ, 2010. №47. С. 243-246

26. Риженко І.М. Щодо визначення поняття «право власності суб'єкта господарювання» як об'єкта адміністративно-правового захисту / Право і суспільство: [науковий журнал/ гол. ред. Корнієнко М.В.]. Дніпропетровськ: Вид-во ВВПЗ «ДГУ», 2013. №4. С. 50-54.

27. Риженко І.М. Співвідношення понять «адміністративно-правовий захист і охорона прав суб'єктів господарювання» / Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки: [збірник наукових праць / гол. ред. Коломоєць Т.О.]. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2013. №3. С. 130-135.

28. Риженко І.М. Проблемні питання забезпечення ефективного господарського судочинства в умовах проведення судової реформи / 25 років господарській юрисдикції в Україні: досвід та перспективи: [матеріали наук. практич. конференції, 20 травня 2016 р.]. Харків: «Право», 2016. С. 118-124.

29. Швидка Т.І. Господарське право в схемах і таблицях: Навчальний посібник. К.: Право, 2019. 130 с.

30. Щербина В.С. Господарське право: Підручник. - 4-те вид. перероб. і доп. К.: Юрінком Інтер, 2009 - 640 с.

31. Підприємницьке право України: Навч. посіб. / Ю. В. Корнєєв. К. : Центр учбової літератури, 2019. 120 с. ISBN 978-617-673-827-5.

32. Товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: практичний посібник / Журавльов Д.В., Чижмарь К.І., Бабенко К.А., Журавель В.І., Продивус О.В., 2019, 152 с.

33. Господарське право. Особлива частина: підручник /М. С. Долинська, Г. В. Смолин, О. А. Туркот, Л. В. Хомко, Б. М. Гамалюк; за ред. Г. В. Смолина. Львів: ЛьвДУВС, 2019.536 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

34. Законодавство України. Сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

35. Сайт Президента України. URL: [http:// president.gov.ua](http://president.gov.ua).

36. Урядовий портал. Сайт Кабінету Міністрів України. URL: [http:// kmu.gov.ua](http://kmu.gov.ua).

37. Правознавець. Електронна бібліотека юридичної літератури. URL: [http:// pravoznavec.com.ua](http://pravoznavec.com.ua).

38. Радник. Український юридичний портал. URL: [http:// radnuk.info](http://radnuk.info).

39. Юридичні послуги Online. URL: [http:// yurist-online.com](http://yurist-online.com).

40. Електронний каталог eLibrary. URL <http://elibrary.kspu.edu/>.

41. Електронний архів-репозитарій наукових публікацій працівників та студентів Херсонського державного університету eKhSUIR. URL <http://ekhsuir.kspu.edu/>.

42. Доступ в локальній мережі університету з усіх IP – адрес: Web of Science. URL <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndSevices/Library.aspx>.

43. Scopus. URL <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndSevices/Library.aspx>.

44. Springer Link. URL <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndSevices/Library.aspx>.

45. Іноземні електронні ресурси вільного доступу. URL <http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/Library/2013Academics/2016FreeAccess.aspx>.

46. Всі кодекси України. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/t21>. 47.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»

Критерії оцінювання результатів атестації визначені на підставі «Порядку оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті» від 07.09.2020 р.

Комплексний екзамен за фахом оцінюється окремо за 100-бальною шкалою, за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Шкала оцінювання у ХДУ за ЄКТС

Сума балів /Local grade	Оцінка ЄКТС		Оцінка за національною шкалою/National grade
90 – 100	A	Excellent	Відмінно
82-89	B	Good	Добре
74-81	C		
64-73	D	Satisfactory	Задовільно
60-63	E		
35-59	FX	Fail	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Складники загальної оцінки за атестацію визначає екзаменаційна комісія.

Критерії оцінювання усної відповіді здобувачів

Повнота та ґрунтовність відповіді Здобувач має глибокі, міцні і системні знання з усіх розділів програми атестації щодо актуальних проблем застосування права та комплексу базових знань, має здібність виявляти та відстоювати особисту позицію	30 балів
Переконливість та аргументація при виконанні відповіді Здобувач може чітко сформулювати основні дефініції міжнародного права, використовуючи наукову термінологію. Вільно володіє понятійним апаратом. Здобувач висвітлює основні актуальні проблеми застосування положень міжнародного права. Володіє вміннями застосовувати теоретичні знання у процесі аналізу вказаних проблем, знаходити подібне та відмінне, порівнювати правові явища, визначати актуальні здобутки	25 балів

юридичної практики.	
Системний виклад думок. Відповідь є послідовною, логічно побудованою, у повному обсязі розкриває зміст питань, у відповіді встановлені системно структурні зв'язки методичних понять.	15 балів
Креативність поглядів. Відповідь свідчить про здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані відповіді.	10 балів
Вільне володіння методикою проведення. Відповідь демонструє застосування методів організації та реалізації теоретичних та практичних знань та вмінь в правовій сфері.	20 балів
Загальна кількість	100 балів

*Гарант ОП

(Підпис)

Гавловська А.О
(П.І.Б.)